

LATVIJAS REPUBLIKAS PATENTU VALDE

APELĀCIJAS PADOME

Citadeles ielā 7/70, Rīgā, LV-1010; tālruni: 67099 600, 67099 637, 67099 610
fakss: 67099 650; e-pasts: valde@lrpv.gov.lv; http://www.lrpv.gov.lv

Iebilduma lietas šifrs:
ApP/2009/D 15 113-le

LĒMUMS

Rīga

2014. gada 11. septembrī

Apelācijas padome (turpmāk - ApP):

ApP sēdes priekšsēdētājs – J. Ancītis,
ApP sēdes locekļi – K. Krūmiņš un D. Liberte,
ApP sekretārs – K. Rubiķis

2009. gada 30. oktobrī izskatīja iebildumu, kuru, vadoties no Dizainparaugu likuma (turpmāk – DL) 28. panta pirmās daļas noteikumiem, 2007. gada 19. jūnijā fiziskas personas Pēteris HANSENA (*Peter HANSEN*, Latvija) vārdā iesniedzis zvērināts advokāts M. Krūmiņš pret dizainparauga **D 15 113** (pļaujmašīna (precīzāks izstrādājuma nosaukums būtu “zāliena pļāvējs” - *ApP piezīme*); dizainparauga īpašnieks – fiziska persona Pēteris SPRUKTS (Latvija); reģ. Nr. **D 15 113**; reģ. (publ.) dat. 20.03.2007; pieteik. Nr. D-07-2; pieteik. dat. 04.01.2007) reģistrāciju Latvijā.

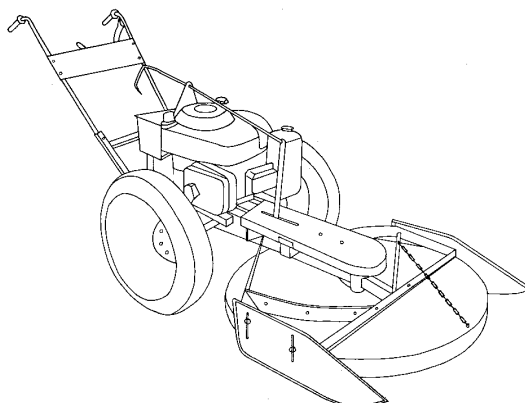
Iebilduma motivējums – apstrīdētā dizainparauga – pļaujmašīnas (reģ. Nr. **D 15 113**; precīzāks izstrādājuma nosaukums - zāliena pļāvējs) ārējais veidols neatšķiras no iebilduma iesniedzēja agrāk reģistrētā dizainparauga - rokas pļaujmašīnas (reģ. Nr. **D 15 049**) (atkal precīzāks izstrādājuma nosaukums būtu “zāliena pļāvējs” - *ApP piezīme*), atšķirības attiecas tikai uz izstrādājuma tehniskajām funkcijām; tādējādi apstrīdētajam dizainparaugam trūkst novitātes un individuālā rakstura (DL 37. panta pirmās daļas 2. punkts); reģistrējot dizainparaugu, Pēteris SPRUKTS ir rīkojies negodprātīgi - pārkāpis Pēteram HANSENAM piederošās autortiesības uz dizaina darbu un uz zāles pļāvēja izmantojis Pēteram HANSENAM piederošu preču zīmi (DL 37. panta pirmās daļas 5. un 6. punkts). Iebilduma iesniegumā minēta arī atsauce uz DL 37. panta pirmās daļas 1. punktu, respektīvi, DL 1. panta pirmo punktu, taču ApP sēdes laikā iebilduma iesniedzēja pārstāvis to vairs neuztur spēkā.

Iebilduma iesnieguma kopija saskaņā ar DL 28. panta ceturtās daļas noteikumiem 24.07.2007 tika nosūtīta apstrīdētā dizainparauga īpašniekam, norādot atbildes iesniegšanas termiņu un kārtību. Atbilde uz iebildumu saņemta 25.10.2007.

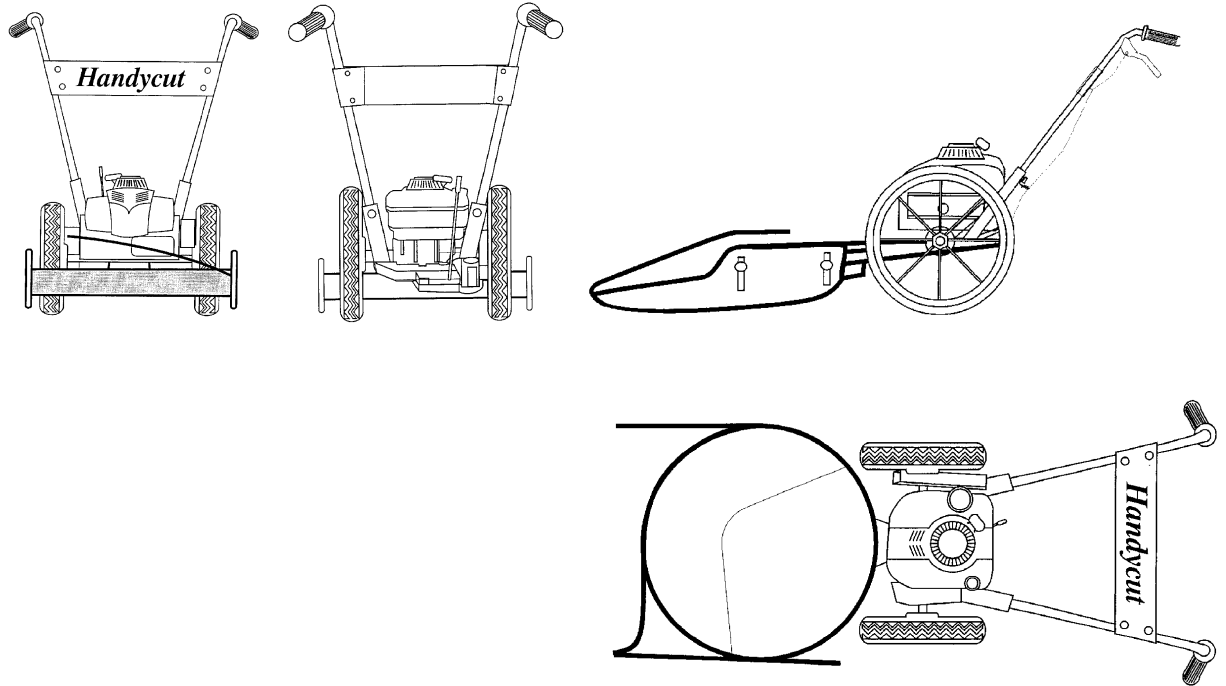
ApP sēdē piedalījās iebilduma iesniedzēja P. HANSENA pārstāvis zvērināts advokāts M. KRŪMIŅŠ un apstrīdētā dizainparauga īpašnieks P. SPRUKTS.

I. Izskatot iebilduma lietā esošos dokumentus un materiālus un noklausoties iebilduma iesniedzēja pārstāvja un apstrīdētā dizainparauga īpašnieka paskaidrojumus, ApP **konstatēja**:

1. Apstrīdētais dizainparaugs (reģ. Nr. **D 15 113**) - zāliena pļāvējs - pieteikts reģistrācijai Latvijā 04.01.2007 un reģistrēts 20.03.2007. Dizainparauga pieteikumā ietverts viens izstrādājuma attēls, kurš attiecīgi ticis ietverts arī Valsts dizainparaugu reģistrā:

2. Apstrīdētajam dizainparaugam pretstatīts iebilduma iesniedzēja dizainparaugs - zāliena pļāvējs (reģ. Nr. **D 15 049**; reģ. (publ.) dat. 20.09.2005; pieteik. Nr. D-05-19; pieteik. dat. 20.07.2005); Valsts dizainparaugu reģistrā ietverti šādi četri dizainparauga attēli:

3. Iebilduma iesniedzēja puse lūdz atzīt dizainparauga **D 15 113** reģistrāciju par spēkā neesošu Latvijā un iebilduma iesniegumā, kā arī ApP sēdē motivē savu iebildumu šādi:

3.1. Pēteris SPRUKTS, piesakot apstrīdēto dizainparaugu uz sava vārda, ir rīkojies negodprātīgi. Pēters HANSENS ir inženieris, kurš kopš 1998. gada darbojas Latvijā, Saldū. Savulaik viņš izveidoja SIA "LETCO". 1999. gadā SIA "LETCO" un Pēters HANSENS noslēdza līgumu par to, ka pirmais izgatavos zāliena pļāvējus. Sarazoti tika apmēram 200 pļāvēji, no kuriem 16 vai 17 pārdeva Dānijā. Šie zāliena pļāvēji netiek tirgoti veikalos, bet tos izplata ar bukletu starpniecību, un pļaut ar tiem var arī krūmus un garu zāli. 2005. gadā par SIA "LETCO" līdzīpašnieku kļuva Pēteris SPRUKTS, un tad arī sākās domstarpības starp abiem kungiem. Bez Pētera HANSENA atļaujas Pēteris SPRUKTS pārveidoja viņa radīto zāliena pļāvēju, tātad izmainīja viņam piederošu dizaina darbu, tādējādi pārkāpjot Pētera HANSENA autortiesības (DL 37. panta pirmās daļas 6. punkts). Abi strādāja kopā, tātad Pēteris SPRUKTS nevarēja nezināt Pētera HANSENA izveidotā pļāvēja dizainu. Saskaņā ar autortiesību prezumpciju (Autortiesību likuma 8. pants), persona, kuras vārds vai vispāratzīts pseidonīms ir norādīts uz publiskota vai publicēta darba vai reproducēta darba, uzskatāma par darba autoru, ja nav pierādīts pretējais. Šajā gadījumā neviens neapšaubā to, ka Pēters HANSENS ir dizainparauga **D 15 049** autors;

3.2. apstrīdētā dizainparauga ārējais veidols neatšķiras no iebilduma iesniedzējam piederošā dizainparauga **D 15 049**. Starp tiem nav būtisku atšķirību - tas, ka atšķiras abu izstrādājumu riepu dizains un vadības rokturi, nav pietiekami, lai apstrīdēto dizainparaugu varētu reģistrēt. Galvenais, pēc kā var atpazīt Pētera HANSENA pļaujmašīnu, ir tās kopiespaids;

3.3. apstrīdētais dizainparaugs neatbilst novitātes un individuāla rakstura prasībām (DL 4. panta otrās daļas 2. punkts);

3.4. apstrīdētajam dizainparaugam nepiemīt individuāls raksturs, jo informēts lietotājs, vērtējot tā kopiespaidu, saista to ar jau iepriekš ražotiem un eksistējušiem pļāvējiem (DL 6. pants);

3.5. apstrīdētais dizainparaugs atdarina iepriekš zināmu zāliena pļāvēju, kas jau vairākus gadus ir bijis pieejams sabiedrībai (DL 7. panta pirmā daļa);

3.6. atšķirības apstrīdētā un pretstatītā dizainparauga ārējā veidolā ir atkarīgas tikai no izstrādājuma tehniskajām funkcijām (DL 9. panta otrā daļa);

3.7. ražojot zāliena plāvēju, Pēteris SPRUKTS uz tā izmanto Pēteram HANSENAM piederošu neregistrētu preču zīmi (Pētera HANSENA iniciāļus jeb zīmi "HaSPeRigo"). Patērētāji Latvijā un ārpus tās ar šiem zāliena plāvējiem ir pazīstami jau vairākus gadus (DL 37. panta pirmās daļas 5. punkts);

3.8. 2005. gada 21. septembrī Pēterim SPRUKTAM tika nosūtīta brīdinājuma vēstule attiecībā uz dizainparaugam **D 15 049** maldinoši līdzīgu zāliena plāvēju izgatavošanu, pārdošanu un reklamēšanu.

4. Apstrīdētā dizainparauga **D 15 113** īpašnieks iesniegtajā atbildē un ApP sēdē iebildumu neatzīst un norāda, ka iebilduma argumenti ir nepamatoti un noraidāmi:

4.1. pats iebilduma iesniedzējs ir rīkojies negodprātīgi, apvainojot negodprātīgā rīcībā personu, kura uz sava vārda reģistrējusi zāliena plāvēju, kuru pati arī izgatavojusi. Pats iebilduma iesniedzējs sava zāliena plāvēja konstrukciju un darba principu ir aizguvis no ASV ražota zāliena plāvēja, kuru vēlāk uzlaboja. Apstrīdētā dizainparauga īpašnieks savukārt uzlaboja Pētera HANSENA dizainparaugu;

4.2. gan apstrīdētā zāliena plāvēja **D 15 113** ārējais veidols, gan tā uzbūve, gan pielietojuma funkcijas atšķiras no pretstatītā zāliena plāvēja **D 15 049**:

- **D 15 113** priekšējais pusmēness (izkaps nosegums) ir paceļams, **D 15 049** – nekustīgs,
- **D 15 113** labais stūris ir pusapaļš, izņemams, bez tā var pļaut sienu (resp., nesasmalcināt zāli), **D 15 049** – stūris ir taisns, tādējādi zāle tiek ļoti sasmalcināta,
- **D 15 113** ķēdes, kas iet uz riteni, aizsargs ir pilnīgi slēgts, **D 15 049** - aizsarga virsējā daļa ir nosegta,
- **D 15 113** ir redzams siksnas spriegojuma kļokis, **D 15 049** tas nav redzams,
- **D 15 113** plāvēja rokturus var regulēt, **D 15 049** tie piemētināti nekustīgi,
- **D 15 113** gāzes (akselatora) rokturis piemontēts plāvēja rokturu augšējam šķērsim pa vidu, **D 15 049** - pie plāvēja roktura,
- atšķiras siksnas aizsargi, pie tam **D 15 049** tas vispār nav redzams,
- **D 15 113** zāles šķīrējs ir taisns, **D 15 049** – ar izliekumu,
- atšķiras abu plāvēju zāles nobīdītāji,
- **D 15 113** vadības rokturi ir salokāmi (pacejami, nolaižami),
- **D 15 113** zāles plāvēja naža gultņu korpus ir piemētināts, resp., nekustīgs, **D 15 049** – kustīgs,
- lai pusmēnesi paceltu, **D 15 113**, atšķirībā no **D 15 049**, ir ķēde, kā arī stienis, ar kura palīdzību var nofiksēt pacelšanas augstumu,
- **D 15 113** sānu aizsargs ir augstāks (tas pastiprina detaļas izturību),
- **D 15 113** siksnas aizsargam ir izfrēzēta grope, lai ķēdes spriegotājs var virzīties abos virzienos,
- plāvēju nažu griešanās virziens ir pretējs;

4.3. tāpat apstrīdētajam dizainparaugam piemīt gan novitāte, gan individuāls raksturs. Ir izstrādāts pilnīgi jauns dizains, līdz ar to nav pārkāptas Pētera HANSENA autortiesības;

4.4. laikā, kad tika izgatavots pretstatītais dizainparaugs, tā priekšējā griezējnaža daļa vispār netika izgatavota – šādi plāvēji nebija piemēroti Latvijas apstākļiem;

4.5. uz apstrīdētā dizainparauga **D 15 113** (tāda, kāds tas ir reģistrēts) vispār nav preču zīmes;

4.6. kad 2005. gadā tika izgatavots apstrīdētais zāles plāvējs, Pēters HANSENS visādi centās panākt, lai darbs netiktu turpināts. 2005. gada 3. augustā divainā kārtā nodega apstrīdētā dizainparauga īpašnieka darbnīca ar visu, kas tajā bija iekšā. Pēc tam divas reizes – 2005. gada 3. oktobrī un 2007. gada 26. februārī Pēters HANSENS lūdza ierosināt kriminālprocesu sakarā ar Pētera SPRUKTA iespējami pieļautu Pētera HANSENA autortiesību pārkāpumu, izgatavojot zāles plāvējus, taču izmeklēšanas gaitā Pētera SPRUKTA darbībā netika saskatītas noziedzīga nodarījuma pazīmes (atbildei pievienota Latvijas Republikas Iekšlietu ministrijas Valsts policijas Galvenās Kriminālpolicijas pārvaldes 2007. gada 11. jūnija lēmuma par kriminālprocesa izbeigšanu lietā Nr. 11810009107 kopija).

5. ApP sēdes laikā, atbildot uz jautājumu par pretstatītā dizainparauga novitāti uz tā pieteikuma datumu, iebilduma iesniedzēja pārstāvis norādīja, ka attiecībā uz šo jautājumu viņam nav komentāru.

Atbildot uz jautājumu – kādos aspektos var saskatīt to, ka apstrīdētajam dizainparaugam nav individuālā rakstura, iebilduma iesniedzēja pārstāvis norādīja, ka par to liecina fakts, ka Pēteris SPRUKTS par pamatu ņēma Pētera HANSENA zāliena plāvēju un to uzlaboja.

II. Iebilduma izskatīšanas rezultātā Apelācijas padome nāca pie šādiem **slēdzieniem**:

1. Iebildums ir iesniegts atbilstoši DL paredzētajai kārtībai, tātad ir pamats to izskatīt pēc būtības.

2.1. DL 37. panta pirmās daļas 5. punkts nosaka, ka dizainparauga reģistrāciju var atzīt par spēkā neesošu, ja dizainparaugā izmantots apzīmējums, kas nodrošina atšķirību, — preču zīme, firma, komercapzīmējums, arī personas vārds, portrets vai cits līdzīgs apzīmējums, kura īpašnieks vai attiecīgo personisko tiesību subjekts atbilstoši normatīvajos aktos noteiktajām prasībām ir tiesīgs aizliegt šādu izmantošanu.

2.2. Iebilduma iesniedzējs norāda, ka, ražojot zāliena plāvēju, apstrīdētā dizainparauga īpašnieks Pēteris SPRUKTS uz tā izmanto Pēteram HANSENAM piederošu neregistrētu preču zīmi (Pētera HANSENA iniciāļus jeb zīmi "HaSPeRigo"). Taču, kā tas izriet no lietas materiāliem, uz apstrīdētā dizainparauga **D 15 113**, kāds tas ir pieteikts un ietverts Dizainparaugu reģistrā, vispār nav attēlots nekāds vārdisks vai grafisks apzīmējums komersanta identifikācijai. Līdz ar to iebilduma iesniedzēja atsaukšanās uz DL 37. panta pirmās daļas 5. punktu nav pamatota.

3.1. DL 37. panta pirmās daļas 6. punkts nosaka, ka dizainparauga reģistrāciju var atzīt par spēkā neesošu, ja dizainparaugā prettiesiski izmantots darbs, kuru aizsargā autortiesības.

3.2. Saskaņā ar Autortiesību likuma 4. pantu, dizaina darbi ir aizsargājami darbi autortiesību izpratnē. Turklāt, saskaņā ar DL 3. panta pirmo daļu, līdztekus tiesiskajai aizsardzībai pēc šā likuma noteikumiem vai neatkarīgi no tiem dizainparaugu var aizsargāt kā dizaina darbu atbilstoši Autortiesību likuma noteikumiem. Tātad pretstatīto dizainparaugu – zāliena plāvēju **D 15 049** – var uzskatīt arī par dizaina darbu Autortiesību likuma izpratnē. Saskaņā ar minētā likuma 68. panta pirmās daļas 1. punktu par autortiesību pārkāpumu, citu darbību skaitā, uzskatāma darbība, ar kuru aizskartas autortiesību subjekta personiskās vai mantiskās tiesības, to skaitā autortiesību objektu fiksācija, to publicēšana, publiskošana, reproducēšana un izplatīšana jebkādā veidā bez autortiesību subjekta piekrišanas.

3.3. Autortiesību likuma 14. panta pirmajā daļā kā neatsavināmas autora personiskās tiesības, citu starpā, nosauktas tiesības uz darba neaizskaramību, t.i., tiesības atļaut vai aizliegt izdarīt jebkādu pārveidojumu, grozījumu un papildinājumu gan pašā darbā, gan tā nosaukumā, kā arī tiesības uz pretdarbību jebkurai sava darba pārveidošanai. Savukārt Autortiesību likuma 15. panta pirmajā daļā starp citiem autora mantisko tiesību veidiem nosauktas autora izņēmuma tiesības attiecībā uz darba izmantošanu, un starp tām – tiesības tulkot, aranžēt, dramatisēt, ekranizēt vai citādi pārveidot darbu.

3.4. ApP nav zināma stabila prakse attiecīgo autortiesību normu piemērošanā. Speciālajā literatūrā atrodamas atziņas, ka normas par ekskluzīvām autora tiesībām uz darba pārveidošanu (arī adaptāciju, aranžēšanu, citādu transformēšanu) un tiesības iebilst pret šādām darbībām daļēji pieder autora nemantisko (personisko) tiesību kategorijai, un daļēji – mantisko tiesību kategorijai, vienlaikus būdamas cieši saistītas ar nemantiskajām tiesībām. Kā autora nemantisko (personisko) tiesību kategorija tiek minētas tiesības uz darba integritāti (M. Grudulis, *Ievads autortiesībās*; Latvijas Vēstnesis; Rīga, 2006; 104.-107., 134.-137.lpp.). Tiesības uz darba integritāti citādi sauc arī par tiesībām uz darba neaizskaramību.

Minēto Latvijas normu galvenais avots ir *Bernes konvencija par literatūras un mākslas darbu aizsardzību* (1886.g., vēlāk papildināta un pārskatīta, Latvijā spēkā ar 11.08.1995). *Bernes konvencijas 6.-bis* panta pirmā daļa paredz, ka neatkarīgi no autora mantiskajām tiesībām un pat pēc šo tiesību pārejas autoram ir tiesības iebilst pret jebkādu šā darba sagrozīšanu, izkropļošanu vai citādu pārveidošanu, kā arī pret jebkādu citādu darba aizskaršanu, kas var kaitēt autora godam vai reputācijai.

Ir jākonstatē, ka Autortiesību likuma norma par darba neaizskaramību, proti, 14. panta pirmās daļas 5. punkts, nesatur *Bernes konvencijas* normā esošo ierobežojumu, kurš paredz vērtēt, vai darba pārveidošana (aizskaršana) varētu kaitēt autora godam vai reputācijai. Tāds ierobežojums ir pievienots vienīgi nākamajai, 6. punkta normai par tiesībām uz pretdarbību, tuklāt tādā redakcijā, kuru iespējams dažādi iztulkot. Likums arī nekādi neierobežo darbu veidus, kuriem šīs normas piemērojamas.

Literatūrā ir norādes, ka absolūta, statistiska pieeja normām par tiesībām uz darba integritāti var izraisīt pretrunas darbu izmantošanā. Jo sevišķi tas attiecas uz darbiem ar lietišķu raksturu, piemēram, arhitektūras darbiem, kuriem, pavisam dabiski, to ekspluatācijas gaitā mēdz būt nepieciešamas pārbūves u.tml. Tāpēc gan tiesību doktrīna, gan tiesu prakse Francijā, kur pastāv šāda statistiska nemantisko tiesību koncepcija, tomēr parasti ir vadījusies no racionālisma principa un atzinusi, ka tiesības iebilst pret darba pārveidošanu nevar attiekties uz absolūti visām izmaiņām, kas tiek veiktas ar darbu (M. Grudulis, *Ievads autortiesībās*; Latvijas Vēstnesis; Rīga, 2006; 105. lpp.).

Austrālijas bezpeļņas organizācijas *COPYRIGHT AGENCY* tīmekļa vietnē norādīts, ka autora personisko tiesību stingra ievērošana dažādās ražošanas nozarēs var izrādīties nepraktiska (<http://www.copyright.com.au/get-information/other-rights/moral-rights>).

Pazīstami britu autori uzsver, ka Lielbritānijas likums (*Copyright, Designs and Patents Act*, 1988) tiesības uz darba integritāti piešķir vienīgi literāru, dramatisku, mūzikas un mākslas dabu autoriem un filmu režisoriem, turklāt šo tiesību īstenošanu saista ar nepieciešamību konstatēt, ka notikusi darba tāda pārveidošana, kam ir darbu noniecinošs vai tā vērtību pazeminošs raksturs (angl. *derogatory treatment*) (L. Bently, B. Sherman, *Intellectual property law*; 3rd ed.; Oxford: Oxford University Press; New York, c. 2009; Pp. 252-257). Ne tikai šie autori, bet arī daži citi uzskata, ka tiesības uz darba neaizskaramību nekādi nav piemērojamas datorprogrammu gadījumā, jo tas bremsētu programmatūras izmantošanu un attiecīgo praktisko funkciju izpildi un attīstību.

Līdzīgas atziņas par dizaina darbu integritāti izteiktas kādā publikācijā Patentu valdes tīmekļa vietnē. Proti, dizainera tiesības nepieļaut darba pārveidošanu nevar absolutizēt. Ja dizaineram saglabātos tiesības iebilst pret jebkādu, arī nebūtisku pārveidojumu, domājams, ka ražotāja/pasūtītāja un dizainera savstarpējās tiesiskās attiecības varētu tikt pakļautas neattaisnotām autora kaprīzēm. Tāpēc par ierobežotām jāuzskata dizainera iespējas noteikt dizaina darba turpmākās izmantošanas apstākļus attiecībā uz rūpniecības produkciju un citām dizaina izstrādātnēm ar funkcionālu mērķi (J. Ancītis, *Par dizainera jaunrades tiesisko aizsardzību*; 2010; skat. <http://www.lrpv.gov.lv/lv/patentu-valde/publikacijas/par-intelektualo-ipasumu> ; 3. lpp.).

Latvijas autori savulaik arī uzsvēruši, ka par atvasinātiem darbiem nav uzskatāmi darbi, kas balstīti uz eksistējošiem darbiem, taču nav pārņēmuši no tiem neko vairāk kā kompozīciju vai vispārīgo sižeta līniju. Šādi darbi atzīstami par patstāvīgiem oriģināldarbiem, un to radīšanai atļauja nav nepieciešama (*Autortiesības. Rokasgrāmata*; I. Paklone, A. Lielkalns, A. Sosnovska, K. Tola; I. Paklones red.; Rīga, izdevn. AGB, 1997; 54., 107. lpp.).

3.5. ApP ieskatā Pētera SPRUKTA veiktais darbs, pilnveidojot viņam zināmo un daudzos eksemplāros izgatavoto zāliena plāvēju, nevar tikt atzīts par autortiesību objekta prettiesisku izmantošanu. Balstoties uz autortiesībām, var aizliegt attiecīgā darba kopēšanu vai atdarināšanu citā darbā, bet nevar aizliegt jauna, citāda darba radīšanu. Autortiesību aizsardzības mērķis nav bremsēt tehnikas attīstību. Abu zāliena plāvēju ārējais veidols, ApP ieskatā, būtiski un uzskatāmi atšķiras, turklāt ne tikai riepu un vadības rokturu ziņā, kā to norāda iebilduma iesniedzējs. Līdzīgs ir salīdzināmo izstrādājumu siluets un galveno funkcionālo mezglu izvietojums, tomēr uz autortiesībām balstītu aizsardzību nevar attiecināt uz zāliena plāvēja kopējo siluetu vai mezglu izvietojumu, kam, visdrīzāk, ir pamatojums šo izstrādājumu funkcionalitātē. Līdzīgs kopējais siluets un galveno mezglu izvietojums ir visai izplatīts šādu izstrādājumu jomā (skat., piemēram, <http://www.cpsc.gov/en/Recalls/2004/CPSC-Bachtold-Brothers-Inc-Announce-Recall-of-Brush-Cutters/> (aplūkots 01.09.2014):

kā arī <http://www.mowers-online.co.uk/itm00290.htm> (aplūkots 30.10.2009), <http://www.cliftonparklawn.com/equipment.html> (aplūkots 30.10.2009),

<http://www.blueworldgardener.co.uk/store/images> (aplūkots 30.10.2009), <http://www.groundscare-products.co.uk/bc.htm> (aplūkots 01.09.2014), <http://www.bowersinfo.com/p/Mowers> (aplūkots 01.09.2014) un <http://www.coldclimategardening.com/2010/11/09/troy-bilt-pony-lawn-tractor-review/> (aplūkots 01.09.2014)).

Kā norāda apstrīdētā dizainparauga īpašnieks, arī pats iebilduma iesniedzējs sava zāliena plāvēja konstrukciju un darba principu savulaik aizguva no ASV ražota zāliena plāvēja, kuru vēlāk uzlaboja (atbildei uz iebildumu pievienotas zāliena plāvēja fotogrāfijas ar norādi, ka no šī ASV izgatavotā zāliena plāvēja iebilduma iesniedzējs ir paņēmis daudzus tehniskus risinājumus un darba principu; šo faktu ApP sēdē iebilduma iesniedzējs neapstrīdēja).

Nevar bez atrunām un izvērtējuma piekrist iebilduma iesniedzējam, ka ar autortiesībām aizsargātu darbu var pārveidot tikai pats autors vai tikai ar autora atļauju. Kādas ierīces pārveidošanu ar nolūku uzlabot tās funkcionēšanu nevar uzskatīt par negodprātību, jo, piemēram, liela daļa izgudrojumu patentu ir balstīti uz uzlabojumiem, ko dēvē par "patentu apiešanu" (patentētu izgudrojumu turpmāka attīstīšana un uzlabošana, radot jaunus, atvasinātus produktus vai tehnoloģijas, kas nepārkāpj patentu, bet dod tādu pat vai vēl labāku rezultātu nekā patentētais izgudrojums (skat. *Intelektuālais īpašums kā kvalitatīvas attīstības avots*; Latvijas Republikas Patentu valde, Latvijas Tirdzniecības un rūniecības kamera, Pasaules Intelektuālā īpašuma organizācija, Rīga, 2002, 19.-20.lpp.)).

3.6. No visa minētā ApP secina, ka iebilduma iesniedzēja atsaukšanās uz DL 37. panta pirmās daļas 6. punktu nav pietiekami pamatota.

4. DL 37. panta pirmās daļas 2. punkts nosaka, ka dizainparauga reģistrāciju var atzīt par spēkā neesošu, ja dizainparaugs neatbilst šā likuma 4., 5., 6., 7. vai 9. panta prasībām.

4.1. Saskaņā ar DL 4. panta pirmās daļas noteikumiem, dizainparaugam (arī tādām, kas īstenots vai iekļauts kompleksā izstrādājumā) piešķir tiesisko aizsardzību, ja tas ir jauns un tam ir individuāls raksturs.

4.2. Saskaņā ar DL 5. panta noteikumiem, dizainparaugs ir jauns (novitāte), ja pirms tā reģistrācijas pieteikuma iesniegšanas dienas (pieteikuma datuma) vai prioritātes datuma (ja pieprasīta prioritāte) (turpmāk — prioritātes datums) sabiedrībai nav ticis izpausts identisks dizainparaugs. Dizainparaugus uzskata par identiskiem arī tādā gadījumā, ja nebūtiskās detaļās to īpatnības atšķiras.

4.3. Saskaņā ar DL 6. panta noteikumiem, dizainparaugam ir individuāls raksturs, ja kopiespaids, ko tas atstāj uz informētu lietotāju, atšķiras no kopiespaيدا, kādu uz šādu lietotāju atstāj jebkurš cits dizainparaugs, kas ticis izpausts sabiedrībai pirms tā dizainparauga reģistrācijas pieteikuma datuma vai prioritātes datuma, kuram pieprasīta aizsardzība. Novērtējot dizainparauga individuālo raksturu, ņem vērā to, cik lielā mērā dizainers dizainparauga izstrādāšanā bijis atkarīgs no izstrādājuma iedabas un rūniecības vai amatniecības nozares īpatnībām.

4.4. Saskaņā ar DL 7. panta noteikumiem, dizainparaugs uzskatāms par izpaustu sabiedrībai, ja tas publicēts sakarā ar reģistrāciju, demonstrēts izstādē, lietots komercdarbībā vai citādi kļuvis pieejams sabiedrībai.

4.5. Saskaņā ar DL 9. panta otrās daļas noteikumiem, tiesisko aizsardzību nepiešķir izstrādājuma ārējā veidola īpatnībām, kas ir atkarīgas vienīgi no izstrādājuma tehniskajām funkcijām. Bez tam, saskaņā ar DL 4. panta otrās daļas 1. punkta noteikumiem, dizainparaugu, kas īstenots vai iekļauts izstrādājumā, kurš ir kompleksa izstrādājuma sastāvdaļa (komponents), uzskata par jaunu un tādu, kam piemīt individuāls raksturs, vienīgi tad, ja kompleksajā izstrādājumā iekļautā sastāvdaļa (komponents) ir redzama, komplekso izstrādājumu normāli lietojot, t.i., kad to lieto īstais lietotājs (patērētājs). Izstrādājuma tehniskā apkope un remonts nav uzskatāma par izstrādājuma normālu lietošanu.

4.6. Tātad, salīdzinot apstrīdēto un pretstatīto dizainparaugu, jāvērtē tikai tās to normālā lietošanā (t.i., kad zāliena plāvēju izmanto tā tiešajam uzdevumam - plāušana) redzamās sastāvdaļas, kuras nav atkarīgas vienīgi no izstrādājuma (zāliena plāvēja) tehniskajām funkcijām, un šo sastāvdaļu redzamās īpatnības.

5. Lai izvērtētu minēto normu piemērojamību konkrētajā lietā, jāprecizē priekšstats par personu, kuras gūtais iespaids vai vērtējums par dizainparaugu jāuzskata par noteicošu, proti, kas ir „informēts lietotājs” šajā izstrādājumu jomā.

5.1. Nedz Latvijas likums (DL), nedz attiecīgie Eiropas Savienības normatīvie akti (Eiropas Parlamenta un Padomes 1998. gada 13. oktobra direktīva 98/71/EEK par dizainparaugu tiesisko aizsardzību; Padomes 2001. gada 12. decembra Regula (EK) Nr. 6/2002 par Kopienas dizainparaugiem) nedefinē „informētu lietotāju”. To, ka Eiropas Savienības normatīvie akti nesniedz šā jēdziena definīciju, atzinusi arī Eiropas Savienības Tiesa (EST, agrāk – Eiropas Kopienu tiesa, EKT). EST ir norādījusi, ka „informēts lietotājs” ir jāsaprot kā starpposma jēdziens starp preču zīmju jomā piemērojamo jēdzienu “vidusmēra patērētājs”, no kura netiek prasītas nekādas speciālas zināšanas un kurš parasti nenodarbojas ar konfliktējošu preču zīmju tiešu salīdzināšanu, un pazinēja, eksperta, kam būtu padziļinātas tehniskas zināšanas, jēdzienu. Tātad ar informēta lietotāja jēdzienu var apzīmēt nevis lietotāju ar vidējo uzmanības līmeni, bet gan lietotāju, kurš ir īpaši uzmanīgs vai nu viņa personīgās pieredzes dēļ, vai plašu zināšanu dēļ attiecīgajā nozarē (EST spriedums lietā C-281/10 P, 20.10.2011, PepsiCo Inc., Grupo Promer Mon Graphic SA, ITSB, 53. punkts; EST spriedums apvienotajā lietā C-101/11 P un C-102/11 P, 18.10.2012, H. Neuman, A. Galdeano del Sel, ITSB v. José Manuel Baena Grupo SA, 53. punkts).

5.2. EST ieskatā, lai gan „informēts lietotājs” nav uzskatāms par vidusmēra patērētāju, viņš nav arī eksperts vai pazinējs, kas varētu detalizēti apskatīt minimālās atšķirības, kuras var pastāvēt starp konfliktējošajiem dizainparaugiem. Vārds “informēts” norāda uz to, ka lietotājam, lai gan viņš nav projektētājs vai tehnikas eksperts, ir pazīstami dažādi dizainparaugi, kas pastāv attiecīgajā nozarē, ka viņam ir noteiktas zināšanas par elementiem, kādi parasti ietverti šajos dizainparaugos, un ka viņš, ņemot vērā viņa ieinteresētību attiecīgajos ražojumos, to lietošanas laikā izrāda pietiekami augstu uzmanības līmeni (EST spriedums lietā C-281/10 P, 59. punkts). Pats informētā lietotāja raksturs, kādu to ir definējusi EST, paredz, ka, ja tas ir iespējams, šī persona veic agrāk izpaustā objekta un apstrīdētā dizainparauga tiešu salīdzinājumu (EST spriedums apvienotajā lietā C-101/11 P un C-102/11 P, 54. punkts).

5.3. Ciktāl runa ir par zāliena plāvējiem, var pieņemt, ka informēts lietotājs ir kāds, kas vēlas lietot zāliena plāvēju, lai nopļautu zāli vai nelielus krūmus (krūmāju), un tādēļ viņam ir nepieciešams šādu zāles plāvēju iegādāties. Viņš ir kļuvis par informētu lietotāju, jo pirms zāliena plāvēja pirkšanas viņš ir aplūkojis zināmu skaitu attiecīgu katalogu, apmeklējis specializētus veikalus un izpētījis Internetā pieejamo informāciju. Dizainparauga kopiespaids ir tas, kas paliek prātā pēc tam, kad izstrādājums ir rūpīgi apskatīts.

6. Runājot par izstrādājumu (zāliena plāvēju) iedabu un attiecīgās rūpniecības nozares īpatnībām, Internetā pieejamā informācija (skat. šī lēmuma slēdzienu daļas 3.5. punktu) liecina, ka daudziem šādas kategorijas zāles plāvējiem ir divi riteņi un divi rokturi, daudziem abi rokturi ir savienoti ar plāksni (šķērsi). Visiem ir dzinēja mezgls un plāvēja daļa, kuras ir savstarpēji savienotas. Aplūkojot zināmu daudzumu šādu plāvēju, var konstatēt, ka tiem faktiski atšķiras plāvējs un tā savienojums ar dzinēju.

7. Iebildums pret dizainparauga reģistrāciju Latvijā ir civiltiesiska rakstura strīds, un tas nozīmē, ka katrai pusei savi apgalvojumi ir jāpierāda ar dokumentiem, materiāliem un citiem pierādījumiem. Tātad iebilduma iesniedzējam ir jāpierāda, ka apstrīdētajam dizainparaugam nav ne novitātes, ne arī individuālā rakstura.

8. Apstrīdot dizainparauga **D 15 113** novitāti un individuālo raksturu, iebilduma iesniedzējs pretstata tikai un vienīgi zāliena plāvēju **D 15 049**.

9. Ir skaidri redzams, ka apstrīdētais un pretstatītais dizainparaugs nav identiski. Lai arī daļa no apstrīdētā dizainparauga īpašnieka uzskaitītajām salīdzināmo plāvēju atšķirībām ir tehniskas (piemēram, naža griešanās virziens, arī tas, vai detaļa ir paceļama vai nekustīga), tomēr arī bez tām plāvēji acīmredzami atšķiras (piemēram, virsskatā). Savukārt iebilduma iesniedzējs nav pierādījis, ka visas abu plāvēju atšķirības ir tikai un vienīgi tehniska rakstura. Bez tam iebilduma iesniedzējs nav norādījis arī nevienu citu dizainparaugu, kuram apstrīdētais būtu identisks un kurš būtu ticis izpausts sabiedrībai pirms tā reģistrācijas pieteikuma iesniegšanas dienas. Tātad dizainparaugam **D 15 113** piemīt novitāte.

10. Runājot par apstrīdētā dizainparauga individuālo raksturu, ApP uzskata, ka iebilduma iesniedzējs nav pierādījis, ka kopiespaids, ko apstrīdētais dizainparaugs atstāj uz informētu lietotāju, neatšķiras no kopiespaيدا, ko uz šādu lietotāju atstāj pretstatītais dizainparaugs. Iebilduma iesniedzējs gan norādījis, ka atšķiras tikai abu izstrādājumu riepu dizains un vadības rokturi, taču nav norādījis uz abu plāvēju kopiespaidu veidojošajām identiskajām vai līdzīgajām pazīmēm. No tā vien, ka Pēteris

SPRUKTS, izstrādājot savu zāliena plāvēju, par pamatu ņēma Pētera HANSENA zāliena plāvēju un to uzlaboja, nevar secināt, ka apstrīdētajam dizainparaugam nepiemīt individuāls raksturs.

Atbildei uz iebildumu Pēteris SPRUKTS ir pievienojis fotogrāfijas (vai to kopijas), kurās blakus redzami abi zāliena plāvēji (apstrīdētā plāvēja rāmis ir zaļā, bet pretstatītā – sarkanā krāsā):

ApP uzskata, ka informēts zāliena plāvēju lietotājs ar tam piemītošo vērīgumu abu dizainparaugu tiešā salīdzinājumā nekādi nevar neievērot to kopiespaids būtiskās atšķirības, piemēram, izstrādājuma galveno mezglu proporcijās, rāmja un vadības rokturu izveidojumā, kas kopumā apstrīdēto dizainparaugu dara citādu – zināmā mērā smagnējāku, pamatīgāku.

11. Līdz ar to ApP ieskatā iebilduma iesniedzēja atsaukšanās uz DL 37. panta pirmās daļas 2. punktu nav pamatota.

III. Ņemot vērā šā lēmuma I un II daļā minētos paskaidrojumus un secinājumus, Apelācijas padome, vadoties no Dizainparaugu likuma 28. panta un 29. panta noteikumiem par iebildumiem un to izskatīšanu un pamatojoties uz minētā likuma 4., 5., 6., 7. un 9. panta, kā arī 37. panta pirmās daļas 5. un 6. punkta noteikumiem, **nolemj**:

1. noraidīt fiziskas personas Pētera HANSENA (*Peter HANSEN*, Latvija) iebildumu pret dizainparauga **D 15 113** reģistrāciju Latvijā;

2. Patentu valdes Preču zīmju un dizainparaugu departamentam, pamatojoties uz šo lēmumu, Dizainparaugu likumā paredzētajā kārtībā izdarīt Valsts dizainparaugu reģistrā, kā arī citā Patentu valdes dokumentācijā nepieciešamos ierakstus, kas ir saistīti ar iebilduma pret dizainparauga **D 15 113** reģistrāciju noraidīšanu.

Saskaņā ar Dizainparaugu likuma 29. panta septītajā daļā noteikumiem ApP lēmumu var pārsūdzēt tiesā sešu mēnešu laikā no šī lēmuma noraksta saņemšanas dienas. Pieteikums iesniedzams Administratīvajā rajona tiesā. Pieteikuma iesniegšana tiesā aptur Apelācijas padomes lēmuma izpildi.

Šis lēmums, ja tas nav pārsūdzēts Dizainparaugu likumā noteiktajā laikā, stājas spēkā pēc tam, kad notecējis termiņš tā pārsūdzēšanai.

ApP sēdes priekšsēdētājs

/paraksts/

J. Ancītis

ApP sēdes loceklis:

/paraksts/

K. Krūmiņš

/paraksts/

D. Liberte